

novičke

september 2005

Kaj prinaša septembrska številka?	3	BESEDA UREDNICE
Spodbuda vseživljenjskemu učenju * Razvoj in povezovanje 'svetovalnih omrežij' v Sloveniji * 'Točke vseživljenjskega učenja' kot zametki Centrov vseživljenjskega učenja * Več izobraževalnih priložnosti za manj izobražene odrasle * Do večje kakovosti v izobraževanju odraslih * Razvoj spletnega programa o e-izobraževanju	4-15	TEMA MESECA
Priznanja za razvijanje kakovosti	16	DOMAČE NOVIČKE
Dan odprtih vrat * Knjižni sejem * Pridružite se Paradi znanja, 20. oktobra 2005!	17-20	TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2005
Vseživljenjsko učenje aktivnega državljanstva po skavtsko * Turistična zveza Slovenije in vseživljenjsko učenje * Izzivi za izboljšanje vseživljenjskega poklicnega izobraževanja in usposabljanja * Beg možganov – prednost ali slabost?	21-27	KOTIČEK JE VAŠ
Napovedujemo delavnice v oktobru in novembru	28	PRIPRAVLJAMO
Vabilo na posvet ADS	29	OBVESTILO
	30-31	POSVETI/KONFERENCE
	32	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju, ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- opis razvojnih, raziskovalnih in drugih programov in projektov;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novosti v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov, didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
- novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnate, objektivne in nepristranske prispevke.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za poglobitev stikov z našimi partnerji v tujini izdajamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku. Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah). Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške izdajanja poravnali iz javnih sredstev, namenjenih izobraževanju odraslih.

Novičke ureja in izdaja ACS.

Odgovorni osebi sta mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja tematskega področja, in Nevenka Kocijancič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom in tisk: Tiskarna Pleško

Naslov uredništva: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana,

telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: <http://www.acs.si>, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: <http://www.acs.si/novicke/>

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 1.920 izvodov

Izdajo glasila Novičke denarno omogoča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

BESEDA UREDNICE

Z evropskimi sredstvi do boljših rezultatov na več področjih

Kaj prinaša septemrska številka?

V številki, ki je pred vami, predstavljamo v tokratni osrednji temi projekte Andragoškega centra, ki jih Evropska unija podpira s pomočjo sredstev Evropskega socialnega sklada. Vse naloge sodijo v ukrep *Vseživljenjsko učenje*, izvajajo pa se v okviru dveh krovnih projektov: *Razvijanje in širjenje mreže z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje ter Zmanjšanje izobrazbenega primanjkljaja pri odraslih in izobraževanje ter usposabljanje osipnikov*.

2. septembra 2005 je Svet Andragoškega centra na svoji redni seji sprejel *Pravilnik o podeljevanju priznanj ACS za izjemno prizadevanje pri razvijanju kakovosti v izobraževanju odraslih*. S tem se je priznanjem ACS za izjemne učne in strokovne dosežke pridružil novi tip - priznanja ACS za razvijanje kakovosti.

V oktobru, mesecu, ko bo oživel Teden vseživljenjskega učenja – letos že desetič – bomo posebno pozornost posvetili promociji učenja, ki poteka v vseh življenjskih obdobjih, v vseh vlogah, ki jih posameznik v življenju ima, in na vseh področjih javnega in zasebnega delovanja. Vabimo vas, da se nam pridružite tudi na prireditvah, ki jih predstavljamo v tej številki: *Dnevu odprtih vrat Andragoškega centra Slovenije* (13. oktobra 2005, med 10. in 20. uro) in *Paradi znanja, sejamski prireditvi v Parku Zvezda* (20. oktobra 2005, od 10. ure naprej).

V že znanih rubrikah predstavljamo mednarodni projekt *Izzivi za izboljšanje vseživljenjskega poklicnega izobraževanja in usposabljanja*, ki ga je pripravil Izobraževalni zavodu Memory v okviru programa Leonardo da Vinci – Mobilnost; vabimo vas na zanimive izobraževalne dogodke v oktobru in novembru; seznanjamo vas s posveti in konferencami doma in v tujini ter predstavljamo knjižne novosti.

Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

TEMA MESECA

Evropski socialni sklad Spodbuda vseživljenjskemu učenju

Vseživljenjsko učenje je eno od petih prednostnih področij, ki jih Evropska unija podpira s pomočjo sredstev Evropskega socialnega sklada (ESS) v programskem obdobju 2000 - 2006. V Sloveniji temelji črpanje sredstev ESS na dveh dokumentih, in sicer na Enotnem programskem dokumentu (EPD) 2004 - 2006 in na Programskih dopolnilih. S črpanjem sredstev ESS se je tudi Sloveniji ponudila priložnost za spodbujanje razvoja vseživljenjskega učenja in s tem tudi izobraževanja odraslih.

Prve dejavnosti za črpanje teh sredstev so se na Andragoškem centru začele že leta 2003 z vključevanjem v pripravo strokovnih podlag temeljnega dokumenta EPD za področje vseživljenjskega učenja. V letu 2004 je začel ACS izvajati naloge, sofinancirane iz sredstev ESS, ki so bile dogovorjene z Ministrstvom za šolstvo in šport, in opredeljene v Separatnem letnem delovnem načrtu ACS. Naloge sodijo v ukrep Vseživljenjsko učenje. Izvajajo se v okviru dveh projektov, in sicer:

- Razvijanje in širjenje mreže z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (IKT) podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje,
- Zmanjšanje izobražbenega primanjkljaja pri odraslih in izobraževanje ter usposabljanje osipnikov.

V okviru projekta Razvijanje in širjenje mreže z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje poteka delo na dveh podprojektitih:

- Priprava koncepta in širjenja mreže z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje in drugih oblik,
- Ohranitev delovanja obstoječih lokalnih svetovalnih središč in drugih infrastrukturnih dejavnosti.

V nadaljevanju prikazujemo opravljeno delo dveh delovnih skupin, ki delujeta v okviru naloge *Priprava koncepta in širjenje mreže*. Delovna skupina *Svetovalna omrežja* je analizirala stanje evidentiranih storitev, ki jih nudijo v že obstoječih mrežah za svetovanje na področju izobraževanja, zaposlovanja, poklicne poti ipd.; pripravila je nekaj predlogov za opredelitev koncepta nadaljnjega razvoja. Druga delovna skupina *Točke vseživljenjskega učenja* je zbirala podatke za analizo stanja oblik vseživljenjskega učenja, ki so podprte z IKT, na podlagi katere bodo pripravili koncept delovanja točk vseživljenjskega učenja.

V okviru projekta *Zmanjšanje izobrazbenega primanjkljaja pri odraslih in izobraževanje ter usposabljanje osipnikov* poteka delo v treh podprojekti:

- Zviševanje ravni pismenosti,
- Razvoj in širjenje modela samoevalvacije Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje,
- Razvoj in izvajanje izobraževalnih programov za strokovne delavce v izobraževanju odraslih.

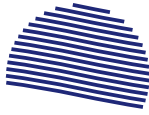
Na področju **pismenosti** predstavljamo nekatere razvojne naloge, ki izhajajo iz Strategije za zviševanje ravni pismenosti odraslih v Sloveniji. Gre predvsem za razvoj novih izobraževalnih programov *Usposabljanje za življenjsko uspešnost – UŽU: Izzivi podeželja, Moj korak ter Jaz in moje delovno mesto*.

Na področju **kakovosti** se širi število organizacij za izobraževanje odraslih, ki bodo lahko izpeljale samoevalvacijo; razvit je bil model usposabljanja, na podlagi katerega poteka usposabljanje osebja za izvajanje samoevalvacij v izobraževalnih organizacijah za odrasle; v pripravi je študija za razvoj sistema svetovalne podpore za izvajanje samoevalvacij ter internetna podpora organizacijam za izvajanje samoevalvacij.

V okviru podprojekta *Razvoj in izvajanje izobraževalnih programov za strokovne delavce v izobraževanju odraslih* poteka vrsta različnih nalog. V nadaljevanju prikazujemo, kako poteka izvajanje naloge *Zasnova programa usposabljanja izobraževalcev odraslih na področju e-izobraževanja*.

Glede na dosedanje izkušnje s temi projekti ocenjujemo, da sredstva ESS sicer omogočajo dodatno spodbudo razvoju izobraževanja odraslih v Sloveniji, vendar pa bi bilo lahko upravljanje s temi sredstvi bolj domišljeno. Pričakovanja, da bo koriščenje sredstev ESS potekalo vsaj približno tako, kot je to v navadi pri mednarodnih projektih, se žal niso uresničila. Za mednarodne projekte s področja izobraževanja so namreč finančna pravila in pravila poročanja znana in tudi zapisana že v času prijave projekta, izvajalci pa lahko vnaprej pridobijo vsaj del sredstev. Nenatančna navodila in zavračanje finančnih zahtevkov povzročajo veliko slabe volje in finančnih zadreg pri izvajalcih, med katere sodi tudi ACS. Upati je, da bodo v prihodnjem programskem obdobju pravila bolj domišljena in vnaprej znana, kar bo omogočilo tudi večji izkoristek teh sredstev.

Mag. Margerita Zagmajster (margerita.zagmajster@acs.si), ACS

Evropski socialni sklad

Razvoj in povezovanje 'svetovalnih omrežij' v Sloveniji

V letih 2004 in 2005 poteka naloga *Razvijanje in širjenje mreže z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje ter točk za vseživljenjsko učenje*. Delo naloge usmerja Projektni svet, ki ga je imenoval minister za šolstvo in šport. Sestavljajo ga predstavniki več ministrstev in nacionalnih ustanov. Za neposredno izpeljavo naloge je Projektni svet imenoval dve delovni skupini, in sicer:

- delovna skupina *Svetovalna omrežja*, ki znotraj naloge pokriva različne svetovalne dejavnosti v Sloveniji na področju izobraževanja, zaposlovanja, poklicne kariere, splošnega informiranja in svetovanja za mlade idr.
- delovna skupina *Točke vseživljenjskega učenja*, ki znotraj naloge pokriva različne oblike e-učenja¹.

V tem prispevku predstavljamo delo, ki ga je do sedaj opravila delovna skupina *Svetovalna omrežja*.

V izhodiščih opredelitve naloge je bilo ugotovljeno, da so kritične točke obstoječe infrastrukture sledeče:

- dejavnosti informiranja in svetovanja opravlja več ustanov/mrež, ki se v določenem delu prekrivajo,
- financirane so iz različnih javnih virov na državni/ lokalni ravni,
- v vseh dvanajstih regijah so navedene dejavnosti zapisane kot ena od prednostnih področij, ki pa se - kljub jasno izraženi veliki potrebi po povezanih dejavnostih - ne povezujejo dovolj.

Namen razvojne naloge je odprava omenjenih kritičnih točk oziroma zagotavljanje ustreznega koncepta nadaljnjega razvoja in povezovanja teh dejavnosti. Nov koncept mora omogočiti realizacijo temeljnega cilja enake kvalitete storitev, ki jih različne dejavnosti nudijo v vsaki regiji v Sloveniji, povezovanje in ponekod vsebinsko nadgrajevanje obstoječih mrež.

V letu 2004 in prvih mesecih leta 2005 smo **evidentirali obstoječe storitve**, ki jih nudijo v posameznih že razvitih mrežah (vsebina, financiranje in teritorialna pokri-

¹ Opravljeno delo te delovne skupine je predstavljeno v naslednjem članku.

tost) in **analizirali obstoječe koncepte, obseg ter kvaliteto ponujenih storitev** v okviru posameznih mrež. V sedanji fazi smo v analizo vključili naslednje dejavnosti in nosilce razvoja ali izvajanja teh dejavnosti na nacionalni ravni: šolsko svetovalno delo, Zavod RS za šolstvo, splošno informiranje in svetovanje mladim, Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije, poklicno orientacijo, Zavod RS za zaposlovanje in Nacionalni center za informiranje in poklicno svetovanje, dejavnosti za preprečevanje osipa in za svetovalno delo z osipniki, Center RS za poklicno izobraževanje – projekt ISM, informativno-svetovalno delo v izobraževanju odraslih, svetovalna središča za izobraževanje odraslih - projekt ISIO, Andragoški center Slovenije.

Za analizo stanja smo v delovni skupini pripravili enoten anketni vprašalnik. V nadaljevanju na kratko povzemamo nekatere **ključne ugotovitve**:

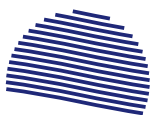
- svetovalna omrežja imajo nekatere skupne točke, toda tudi pomembne posebnosti, ki govorijo v prid nadaljnega razvoja vseh področij;
- tovrstna omrežja imajo skupne ciljne skupine in skupne oblike informativno-svetovalne dejavnosti, ki pa v različnih kombinacijah (vsebine, ciljnih skupin, ki so jim namenjene, načina delovanja in organiziranosti) dajejo specifičnost posamezni dejavnosti;
- na vseh področjih načrtujejo povečan obseg dejavnosti;
- zaradi povečanega obsega dejavnosti so potrebna dodatna finančna sredstva in na splošno ustrežnejši način financiranja (dolgoročno zagotovljen);
- vsa področja navajajo, da je potrebno še več vlagati v nadaljnji razvoj kadrov;
- izražena je potreba po boljšem povezovanju različnih področij - tako na nacionalni kot na lokalni ravni.

Na podlagi teh ugotovitev smo oblikovali nekatere **predloge**, ki jih bomo morali upoštevati pri opredelitvi koncepta nadaljnega razvoja posameznih omrežij in razvoja povezovanja med omrežji. V prihodnje bo tako treba:

- vzpostaviti nacionalno koordinacijo za povezovanje svetovalnih omrežij;
- opredeliti dolgoročnejšo strategijo razvoja posameznega omrežja in povezovanja omrežij;
- pri nekaterih vsebinskih vidikih dela zagotoviti sodelovanje med omrežji (instrumenti/orodja, ki podpirajo svetovalno delo, baze podatkov idr.);
- več vlagati v razvoj usposabljanja kadrov, ki delajo v svetovalnih omrežjih;
- zagotoviti ustrezne sistemske pogoje za nadaljnji razvoj (opredelitev nacionalne politike in ustreznih strokovnih podlag, financiranje idr.);
- zagotavljati sodobno in enotno IKT opremo v vseh svetovalnih omrežjih ter se na tem področju med omrežji povezovati;
- upoštevati evropske usmeritve na teh področjih in se še naprej vključevati v mednarodne projekte in združenja, pomembna za posamezno področje svetovalne dejavnosti. Pomembno je tudi sodelovanje med omrežji v mednarodnih projektih.

V delovni skupini smo tudi ugotovili, da bi bilo v nadaljnjem poteku dela potrebno **vkjučiti še nekatera področja**, ki vstopajo v polje svetovalne dejavnosti, povezane s področjem zaposlovanja, razvoja poklicne poti in izobraževanja, pa jih v dosedanjem delu (analizi stanja) še nismo zajeli. Mednje sodijo področje svetovanja za študente (redne in izredne), nekatera specifična področja svetovalnega dela (npr. svetovanja), ki ga izvajajo zasebne organizacije/agencije za razvoj kadrov in zaposlovanje, in druga.

Mag. Tanja Vilič Klenovšek (tanja.vilic.klenovsek@acs.si), ACS

Evropski socialni sklad

'Točke vseživljenjskega učenja' kot zametki Centrov vseživljenjskega učenja

V tem prispevku predstavljamo doslej opravljeno delo delovne skupine *Točke vseživljenjskega učenja* pri isti nalogi, kot je bila predstavljena v predhodnem prispevku. Kritične točke obstoječe izobraževalne ponudbe samostojnega učenja z IKT podpora so podobne kakor pri svetovanju: ponudba je medsektorsko nepovezana, potrebe na terenu so velike, evropskimi dokumenti pa dostopnost učenja še posebej poudarjajo (šesto sporočilo Memoranduma, drugi cilj dokumenta Izobraževanje in usposabljanje v Evropi ipd.). Temeljni **cilji** delovne skupine so torej bili: povečati dostopnost in kakovost storitev ter racionalizirano razširiti ponudbo učenja z IKT podpora v obliki Točk oziroma Centrov vseživljenjskega učenja.

Ključno je bilo v delovno skupino povezati različne sektorje. Poleg praktikov, predstavnika Zveze ljudskih univerz Slovenije in sodelavcev Andragoškega centra, smo k sodelovanju pritegnili predstavnike Sektorja za izobraževanje odraslih pri Ministrstvu za šolstvo in šport, Ministrstva za kulturo in Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Po opredelitvi skupnih izhodišč in cilja, smo najprej uskladili razumevanje temeljnih pojmov, na podlagi katerih smo opredelili 'točko vseživljenjskega učenja', ki v določenih pogojih in okoliščinah lahko predstavlja Center vseživljenjskega učenja. Točko za vseživljenjsko učenje smo **definirali** kot javno dostopno mesto z enim ali več učnimi mesti za učenje z IKT podpora, z učnimi gradivi in viri ter posebej usposobljenimi strokovnimi delavci, ki nudijo pomoč pri učenju in uporabi storitev informacijske družbe in elektronskih učnih gradiv.

Po uskladitvi predmeta skupnega dela smo **zasnovali e-vprašalnik za analizo stanja** tistih oblik vseživljenjskega učenja, ki so podprte z IKT. Mednje sodijo središča za

samostojno učenje, borze znanja, e-šole, knjižnice in druge oblike javno dostopnih točk, ki omogočajo vseživljenjsko učenje (npr. multimedijski centri).

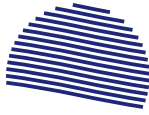
Andragoški center Slovenije je zagotovil tehnološke rešitve za racionalizacijo zbiranja podatkov, ki je potekalo v izteku leta 2004, in je vodilo h ključnim izhodiščem za pripravo koncepta delovanja Točk oziroma Centrov vseživljenjskega učenja. Ugotovili smo, da:

- je zagotavljanje možnosti brezplačnega samostojnega učenja z IKT podporo pogoj za uresničevanje domačih sistemskih zakonov in evropskih usmeritev;
- obstoječa ponudba naslavlja najširšo javnost ter udejanja kulturo vseživljenjskega učenja s spodbujanjem različnih oblik pismenosti;
- so analizirane oblike učenja z IKT podporo vzpostavile prakso in spodbudile povpraševanje (kar je običajno najtežje) okrog 230.000 ljudi na leto;
- učenje z IKT ponujajo predvsem neprofitne javne ustanove;
- sistemske ureditve, ki bi bila (celo) medsektorsko usklajena, doslej ni bilo (tudi v Evropi opredelitev Centra za vseživljenjsko učenje šele nastaja);
- ima vsaka od analiziranih oblik določene slabosti, včasih celo ključne (npr. za IKT učenje ni prilagojenih gradiv) in prednosti: najbolj celovito so zasnovana, spremljana in z gradivi za organizirano samostojno učenje opremljena središča za samostojno učenje; najbolj razvojno usmerjeni so multimedijski centri; uporabnikom je najbližja razvejena in tradicionalna mreža knjižnic; e-šole pa so najboljše tehnološko poenotene;
- imajo analizirane oblike komplementarne ciljne skupine in učno ponudbo;
- se ponudniki učenja z IKT podporo med seboj redko povezujejo, saj so si prej konkurenti kot partnerji (zlasti za sredstva); tudi če ima mreža vzpostavljene skupne naloge in dejavnosti, te niso financirane (npr. koordinacija Središč za samostojno učenje);
- je ključna slabost hkrati ključno zagotovilo kakovostne ponudbe vseživljenjskega učenja – stalen in kakovosten kader. Ta je nestabilen in v različnem deležu projektno financiran.

Nastajajoči koncept bo nadgradnja obstoječih izkušenj v novo raven obstoječega delovanja. Temeljit bo na povezovanju, ki ne bo steklo, dokler si bodo nosilci konkurirali za osnovna sredstva delovanja. Cilj je jasen: širitev in nadgradnja učne ponudbe, njena višja kakovost in boljša dostopnost s pretežno (kot v Evropi), a ne samo, javnimi sredstvi. Koncept se bo poleg ohranitve identitete ponudnikov usmeril v komplementarne povezave ciljnih skupin, oblikovanje učne ponudbe, uporabo infrastrukture in druge skupne naloge ter v:

- vzpostavitev koordinacije (za poenoteno in stalno izobraževanje kadrov, spremljanje kakovosti in evropskih usmeritev, dokumentacijsko podporo);
- povezovanje z morebitnimi drugimi ponudniki učenja v Sloveniji in Evropi, a tudi s predstavniki regionalnih razvojnih agencij, ki tokrat za sodelovanje niso bili zainteresirani;
- nova znanja, veščine, prilagodljivost in ustvarjalnost, ki že odločajo o konkurenčnosti posameznih ponudnikov učenja z IKT podporo.

Mag. Nevenka Bogataj (nevenka.bogataj@acs.si), ACS

Evropski socialni sklad Več izobraževalnih priložnosti za manj izobražene odrasle

Ob sofinanciranju iz Evropskega socialnega sklada je Andragoški center dobil priložnost, da uresniči del ključnih razvojnih nalog, ki smo jih zasnovali v Strategiji za zviševanje ravni pismenosti odraslih v Sloveniji. V letošnjem letu končujemo z razvojem treh novih izobraževalnih programov za nove ciljne skupine manj izobraženih odraslih. Gre za posebne izobraževalne programe, ki sodijo v sklop programov Usposabljanje za življenjsko uspešnost - UŽU in so namenjeni zviševanju ravni pismenosti tistih odraslih, ki imajo zaradi svojega trenutnega položaja, delovnih in življenjskih izkušenj, specifične potrebe po pismenosti.

Leta 2002 je Strokovni svet za izobraževanje odraslih sprejel prva dva programa UŽU: *Beremo in pišemo skupaj*, v katerega se vključujejo starši otrok v prvem obdobju šolanja, in *Most do izobrazbe* - za odrasle, ki se ponovno vključujejo v izobraževanje. Novi programi (z izvajanjem začnemo v letu 2006) so namenjeni manj izobraženim zaposlenim, prebivalcem podeželja ter odraslim s posebnimi potrebami. Z vpeljavo novih javno veljavnih programov zaključujemo z razvojem programov za najbolj rizične skupine prebivalstva v Sloveniji z vidika pismenosti. S širjenjem izobraževalne ponudbe za manj izobražene odrasle omogočamo uresničevanje tistih ciljev v prvem prednostnem področju Resolucije nacionalnega programa za izobraževanje odraslih (2004), ki zajemajo zviševanje pisnih spretnosti in pridobivanje novih temeljnih spretnosti. Z razvojem ustreznih izobraževalnih programov za zviševanje ravni pismenosti prebivalstva in širitvijo omrežja izvajalcev programov v Sloveniji zagotavljamo tudi doseganje druge razvojne prednosti Strategije razvoja Slovenije (2005), ki predvideva ustvarjanje, dvosmerni pretok in uporabo znanja za gospodarski razvoj in kakovostna delovna mesta. Za uresničevanje te razvojne prednosti bo treba med drugim *»dvigniti raven pismenosti, informacijske in funkcionalne«*¹.

Prvi program, ki smo ga poimenovali *Izzivi podeželja* (UŽU - IP), je namenjen odraslim, ki so se šolali deset let ali manj, so prebivalci podeželja in so motivirani za pridobitev temeljnih spretnosti in novih znanj ter za izvajanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Program *Moj korak* (UŽU - MK) je namenjen odraslim osebam s posebnimi potrebami, ki so zaključile ali prekinile izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo ali prilagojene izobraževalne programe (osebe s primanj-

¹ Strategija razvoja Slovenije, 2005.

kljaji na posameznem področju učenja, osebe z lažjimi motnjami v duševnem razvoju, slepe in slabovidne osebe, gluhe in naglušne osebe, dolgotrajno bolne osebe, osebe z govornimi in jezikovnimi motnjami, gibalno ovirane osebe, ki so bile že v osnovnošolskem ali srednješolskem obdobju usmerjene v posebne, zanje prilagojene programe in oblike pomoči). Gre za ljudi, ki potrebujejo pomoč v vsakdanjih življenjskih situacijah. Cilji programa zajemajo poleg temeljnega znanja in spretnosti, povezanih s pismenostjo, tudi pridobivanje socialnih spretnosti in usposabljanje za vseživljenjsko učenje, za večjo samostojnost in socialno vključenost.

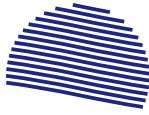
Program *Jaz in moje delovno mesto* (UŽU - MDM)² je namenjen manj izobraženim zaposlenim, predvsem tistim, katerih delovna mesta ukinjajo zaradi spremembe tehnologije in prenosa proizvodnje na območja s cenejšo delovno silo, ter tistim, ki želijo pridobiti osnovnošolsko ali poklicno izobrazbo. V primerjavi s drugimi programi UŽU so cilji UŽU - MDM nekoliko obsežnejši, saj udeležencem omogoča pridobivanje nekaterih osnovni šoli ter nižjemu poklicnemu izobraževanju enakovrednih splošnoizobraževalnih znanj. Zaradi tega program za udeleženca obsega 300 ur.

Za vse tri nove programe na Andragoškem centru pripravljamo programe usposabljanja za učitelje, ki bodo programe izvajali, s čimer širimo omrežja izvajalcev programov. Prav tako pripravljamo tudi posebne izobraževalne programe za omrežja strokovnjakov, ki se pri svojem delu srečujejo s pripadniki ciljnih skupin, to so, na primer, svetovalci v izobraževanju odraslih, svetovalci zaposlitve, kadrovske delavci v podjetjih, kmetijski svetovalci in drugi. Želimo jih usposobiti za prepoznavanje problemov, povezanih s pismenostjo pri odraslih, in za motiviranje odraslih, da se vključijo v ustrezne izobraževalne programe.

Ocenjujemo, da bomo ob sofinanciranju ESS v prvem programskem obdobju do konca leta 2006 šele razvili programsko ponudbo in vzpostavili omrežje učiteljev in izvajalcev programov za zviševanje ravni pismenosti. S tem šele ustvarjamo možnosti in pogoje za resnične premike v zviševanju ravni pismenosti prebivalstva, ki se bodo zgodili v naslednjih letih. Po ocenah strokovnjakov je za vidne premike v kakovosti znanja in zviševanju izobrazbene ravni prebivalstva potrebno celo desetletje. Ključnega pomena se zdi v tem trenutku, v kolikšnem obsegu se bodo ciljne skupine vključevale v nove javno veljavne programe za zviševanje ravni pismenosti in ali bo v prihodnjem programskem obdobju do leta 2013 zagotovljenih dovolj izobraževalnih mest za tiste odrasle, za katere vemo, da se njihova raven pismenosti ne bo zvišala brez zunanjih vzgibov. V nasprotnem primeru bodo druga doseganja vlaganja v razvoj programske ponudbe za zviševanje ravni pismenosti odraslih v Sloveniji brez pričakovanega učinka. Vprašljivo pa bo tudi doseganje zastavljenih ciljev, povezanih z zviševanjem pismenosti in izobrazbene ravni odraslih v strateških razvojnih dokumentih.

Mag. Ester Možina (ester.mozina@acs.si), ACS

² Program UŽU - MDM je sprejel Strokovni svet za izobraževanje odraslih na svoji seji 12. julija 2005.

Evropski socialni sklad

Do večje kakovosti v izobraževanju odraslih

V Sloveniji že od leta 1999 razvijamo lastni model samoevalvacije. Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje – POKI. V prakso smo ga prvič uvedli v letu 2001. Model samoevalvacije se je izkazal kot uresničljiv; uporabniki so ga ocenili kot primerne. Izkazalo pa se je, da je potrebno s svetovalno podporo in izobraževanjem usposobiti večje število zaposlenih v izobraževalnih organizacijah za odrasle, da bodo sposobni samostojno izpeljevati samoevalvacijo, če želimo, da bi le-ta imela odmevnejše učinke v celotnem sistemu. Pomembno pa je tudi z različnimi motivacijskimi, strokovnimi in drugimi sistemskimi ukrepi razvijati kulturo samoocenjevanja in razvoj novih strategij menedžmenta kakovosti. Prav iz teh razlogov je Andragoški center Slovenije pri oblikovanju Enotnega programskega dokumenta 2004 – 2006 in pri načrtovanju ukrepov za njegovo uresničevanje predlagal naslednje ukrepe:

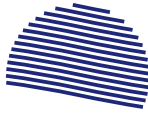
- **Podpora večjemu številu izobraževalnih organizacij za odrasle pri uporabi modela samoevalvacije POKI.** Naš predlog je bil, da bi bilo v letih 2004 do 2006 na podlagi javnega razpisa vsako leto izbrano določeno število izobraževalnih organizacij za izobraževanje odraslih, ki bi dobile svetovalno pomoč in izobraževalno podporo za izpeljavo samoevalvacije. Predlog je bil sprejet in tako je pomoč pri izpeljavi samoevalvacije v letih 2004 in 2005 dobilo devet tovrstnih izobraževalnih organizacij, v letih 2005 in 2006 petnajst, predvideno pa je, da bi z izpeljavo samoevalvacije v okviru tega projekta pričelo še petnajst organizacij v letu 2006. Model samoevalvacije POKI, ki smo ga razvili na ACS za presojanje in razvijanje kakovosti v izobraževanju odraslih, je tako doslej uporabljalo oziroma ga še uporablja 38 izobraževalnih organizacij za izobraževanje odraslih z okrog 2.550 učitelji¹ in drugim strokovnim osebjem in okrog 42.950 odraslimi udeleženci izobraževanja.
- Drugi predlog, ki je bil prav tako podprt in se danes sofinancira iz sredstev Evropskega socialnega sklada in Ministrstva za šolstvo in šport (MŠŠ), je **razvoj modela usposabljanja osebja v izobraževalnih organizacijah za odrasle za izvajanje samoevalvacij.** Ob izvedbi prvih samoevalvacij se je izkazalo, da izobraževalne organizacije ne razpolagajo z zadostno količino in kakovostjo znanja, ki bi jim omogočila njihovo samostojno izpeljevanje. Problem se kaže na dveh ravneh: pomanjkanje znanja je povezano z nepo-znavanjem principov in metodologije uvajanja in poteka samoevalvacij, na drugi strani pa v izobraževalnih organizacijah pogosto naletimo na pomanjkanje strokovnega znanja, ki bi jim omogočalo postavljanje ustreznih standardov kakovosti, ki so mednarodno primerljivi, ter znanja za uvajanje potrebnih ukrepov, da bi take standarde dosegali. Model usposabljanja je bil razvit v letu 2004.

¹ Vir: Poročilo o delu ACS za leto 2003 in podatki izobraževalnih organizacij, ki so se v projekt POKI vključile v šol. l. 2004/2005 (arhiv ACS).

- Tretji sprejeti predlog zajema **izvajanje usposabljanja osebja v izobraževalnih organizacijah za odrasle za izvajanje samoevalvacij**. Na ta način je omogočeno, da se zaposleni v izobraževalnih organizacijah, ki izvajajo samoevalvacijo, brezplačno izobražujejo o kakovosti v obsegu vsaj 100 ur letno ter prejmejo precejšnje število učnih gradiv o posameznih fazah izpeljave samoevalvacije. Vključeno je tudi individualno svetovanje skupinam za kakovost, ki delujejo v posamezni izobraževalni organizaciji. Doslej se je usposabljanja udeležilo 127 oseb.
- V začetni fazi uvajanja modela samoevalvacije POKI je bilo dovolj, da je bila svetovalna pomoč zagotovljena le na enem mestu (Andragoški center Slovenije). S povečanim vključevanjem izobraževalnih organizacij pa taka svetovalna podpora ne zadostuje več, zato je bil podprt predlog, da se del sredstev nameni tudi razmisleku, kako **razviti sistem svetovalne podpore izobraževalnim organizacijam za odrasle za izvajanje samoevalvacij**. V študiji, ki poteka v letih 2004 in 2005, je ocenjena možnost vzpostavitve omrežja svetovalcev za kakovost, ki bi delovali v nekaterih izobraževalnih organizacijah. Študija opredeljuje, koliko takih svetovalcev bi potrebovali, kaj bi bila vsebina njihovega dela, kakšen bo obseg tega dela, kakšni bodo kriteriji za izbor svetovalcev, ali se bodo za to delo posebej usposabljali in kakšne bodo te vsebine, ali bodo imeli licenco za opravljanje dela itd.
- Zaključno delo pri študiji sicer še poteka, vendar je bil na njeni podlagi kot peti ukrep že objavljen razpis Ministrstva za šolstvo in šport, ki bo s pomočjo evropskih sredstev v letu 2006 sofinanciral **delovanje prvih dvajsetih svetovalcev** in s tem omogočil vzpostavitev omrežja svetovalcev za kakovost v izobraževanju odraslih. Rezultati razpisa še niso znani, je pa zelo veliko zanimanje za to novost v izobraževalnih organizacijah prav gotovo presešlo razpoložljive možnosti. Da bi svetovalci za kakovost lahko dobro opravljali svoje delo, bo konec tega leta potekalo njihovo usposabljanje. V začetni fazi bo usposobljenih dvajset svetovalcev. Zanje bo usposabljanje brezplačno, vključno s temeljnim učnim gradivom.
- Zadnja dejavnost, ki je v obdobju 2004 - 2006 podprta iz skupnih sredstev MŠŠ in ESS na področju kakovosti izobraževanja odraslih, je **zagotovitev internetne podpore izobraževalnim organizacijam pri izvajanju samoevalvacij**. Organizacije bodo imele na razpolago ustrezne baze podatkov in orodja. Prvi del teh baz bo dostopen jeseni 2005, drugi pa v letu 2006.

Nedvomno so sredstva Evropskega socialnega sklada velik doprinos k že prej začrtani strategiji Andragoškega centra Slovenije in Ministrstva za šolstvo in šport za načrtno spodbujanje samoevalvacij v izobraževanju odraslih. Iz teh razlogov - za razliko od problemov, o katerih beremo na drugih področjih, tu ni bilo zadreg z oblikovanjem projektov, niti z njihovimi izpeljavami. Vse dejavnosti potekajo v skladu z načrti: vsi kratkoročni in merljivi učinki so doseženi, ne dvomimo pa, da tako obsežne, sistematične in različne dejavnosti za razvoj kakovosti izobraževanja odraslih ne morejo ostati tudi brez dolgoročnih učinkov.

Sonja Klemenčič (sonja.klemenčič@acs.si), ACS

Evropski socialni sklad

Razvoj spletnega programa o e-izobraževanju

Dosedanje izkušnje pri uvajanju e-izobraževanja v praksi kažejo, da je eden od osnovnih pogojev za uspešno in učinkovito razvijanje in izvajanje izobraževalnih programov v obliki e-izobraževanja ustrezna in usposobljena kadrovska infrastruktura.

Priložnost za razvojno spodbudo e-izobraževanju se je Sloveniji ponudila s sredstvi ESS. Usmeritve EPD za obdobje 2004 - 2006 odražajo spoznanje o vedno večjem pomenu informacijsko-telekomunikacijske tehnologije (ITkT) za razvoj družbe in o tem, da je potrebno izrabiti možnosti, ki jih nudi ITkT tudi na področju izobraževanja. V skladu z usmeritvami EPD je bila znotraj ukrepa Vseživljensko učenje potrjena tudi naloga *Zasnova programa usposabljanja izobraževalcev odraslih za e-izobraževanje*. Cilj te naloge je razvoj spletnega programa za usposabljanje izobraževalcev odraslih na področju e-izobraževanja, ki bo omogočal **pridobivanje osnovnih znanj** za delo na področju e-izobraževanja in pridobivanje **praktičnih izkušenj** z e-izobraževanjem.

V letu 2004 je bilo delo osredotočeno predvsem na opredelitev dveh temeljnih komponent:

- vsebine spletnega programa,
- izbiro ustrezne programske podpore.

Pri **vsebinski zasnovi** smo izhajali iz koncepta e-izobraževanja kot sodobne tehnološko podprte različice študija na daljavo, iz značilnosti ciljnih skupin, ki naj bi jim bil program namenjen, ter identifikacije tipičnih zaposlitvenih profilov v e-izobraževanju. Ustreznost naših izhodišč in vsebinske zasnove smo preverili v posebej organizirani razpravi z uporabniki. S posebno anketo smo udeležence razprave zaprosili, da ocenijo pomen posameznih tematskih sklopov vsebinske zasnove z vidika njihovih izobraževalnih potreb. Upoštevali smo še strokovno oceno o vlogi posameznih sklopov za e-izobraževanje, nato pa definirali osnovno vsebino programa. Program sestavljajo naslednji moduli: teoretični in razvojni vidiki e-izobraževanja, načrtovanje e-izobraževanja, razvoj programa e-izobraževanja, management v izobraževanju, oblike pedagoške podpore v e-izobraževanju, zagotavljanje kvalitete in evalvacija.

Vzporedno z opredelitvijo vsebine programa je potekalo zbiranje osnovnih informacij o **programskih podporah** za e-izobraževanje, preučevanje referenčnih virov za ocenjevanje programskih podpor, nameščanje programske podpore Moodle z namenom

testiranja in navezovanje stikov z nekaterimi drugimi proizvajalci programske podpore. Stabilnost in uporabnost programske podpore Moodle so ocenjevali tudi udeleženci tečaja za člane komisij za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij v okviru spletnega programa, ki ga izvaja Andragoški center Slovenije.

V prvi polovici leta 2005 je teklo intenzivno usposabljanje članov delovne skupine ACS na področju e-izobraževanja v obliki delavnic, organiziranih delovnih srečanj, konzultacij z zunanjim strokovnjakom za e-izobraževanje, s samostojnim študijem ustrezne strokovne literature in z usposabljanjem v tujih spletnih izobraževalnih programih, namenjenih specifičnim temam e-izobraževanja. V tem obdobju smo izpeljali še evalvacijo vsebinske ustreznosti strokovne literature s področja e-izobraževanja in na podlagi tega izbrali ključno literaturo za pripravo vsebin po posameznih modulih.

V tem času nastajajo osnovne vsebine posameznih modulov elektronskega modula; za nekatere module so osnutki že napisani. V programsko podporo Moodle je bila vnesena vsebinska zasnova elektronskega učbenika in testna učna enota; pripravljeni so osnutki ikon za označevanje različnih dejavnosti, ki naj bi se izvajale pri učenju iz elektronskega učbenika. Do konca leta 2005 nameravamo zaključiti s pisanjem učnih gradiv za elektronski učbenik in vnesti vsebine učbenika v programsko podporo Moodle.

Za leto 2006 načrtujemo zasnovo *organizacijsko-administrativne podpore* za izvajanje programa in *sistema pomoči* udeležencem pri e-izobraževanju, *poskusno izvedbo* programa in njegovo evalvacijo. Rezultati evalvacije bodo služili kot podlaga za morebitno prilagoditev in izboljšavo posameznih komponent spletnega programa.

S pomočjo razvoja navedenega spletnega programa želimo prispevati k razvoju **programske ponudbe** na področju izobraževanja odraslih - tako z vsebinskega kot z didaktičnega vidika - in k razvoju **kadrovske infrastrukture** za uvajanje e-izobraževanja v Sloveniji, s tem pa tudi k uresničevanju koncepta vseživljenjskega izobraževanja in razvoja Slovenije v smeri družbe znanja.

Mag. Margerita Zagmajster (margerita.zagmajster@acs.si), ACS
Dr. Lea Bregar (lea.bregar@ef.uni-lj.si),
Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani

DOMAČE NOVIČKE

Družina Priznanj ACS se bo povečala **Priznanja za razvijanje kakovosti**

Svet Andragoškega centra je na svoji drugi redni seji, 2. septembra 2005, sprejel *Pravilnik o podeljevanju priznanj ACS za izjemno prizadevanje pri razvijanju kakovosti v izobraževanju odraslih*. Priznanja so namenjena izobraževalnim in drugim organizacijam, ki izobražujejo odrasle, in posameznikom za izjemne dosežke pri načrtni skrbi za razvijanje kakovosti izobraževanja odraslih.

Andragoški center Slovenije že ima devetletne izkušnje s podeljevanjem priznanj – doslej smo jih podeljevali za izjemne dosežke pri učenju odraslih. Sto trinajst priznanj (vključno z letošnjimi, ki bodo podeljena na slovesnem odprtju TVU, 14. oktobra) je bera dozdajšnjega prizadevanja, da najširši javnosti predstavimo posameznike, skupine, ustanove, ki s svojim učenjem in delovanjem postajajo zgled in pomenijo navdih drugim.

Z vpeljavo priznanj za razvijanje kakovosti se bo družina priznanj, ki jih podeljuje Andragoški center, povečala; v prihodnje pa bomo najbrž priča podobnemu razvoju tudi na drugih področjih našega delovanja. Z namenom, da ohranjamo prepoznavnost posameznih tipov priznanj, smo se odločili za to, da termin 'priznanja ACS' postane krovni pojem, institut, ki ga bomo kot takega odslej tudi promovirali. Znotraj tega pa zaenkrat obstajata dva tipa priznanj:

- priznanja ACS za izjemne učne in strokovne dosežke,
- priznanja ACS za razvijanje kakovosti.

Na Andragoškem centru ugotavljamo, da imajo priznanja izjemen motivacijski in promocijski pomen, saj ne le potrjujejo naravnost in dosežke dobitnikov, ki bi sicer ostali v anonimnosti, temveč sooblikujejo zavest najširše javnosti o pomenu in vseprisotnosti učenja v našem življenju. Podoben učinek bodo gotovo imela tudi priznanja za razvijanje kakovosti. Poleg tega, da bodo izpostavljeni posamezniki in ustanove, ki si prizadevajo za kakovost v izobraževanju odraslih, se bo o slednji začelo še več razmišljati, govoriti in pisati ter jo udejanjati.

Postopek za pridobitev prvih priznanj za razvijanje kakovosti bo stekel v letošnjem decembru; z njim vas bomo podrobno seznanili v eni od naslednjih izdaj *Novičk*.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2005

Vabljeni na Andragoški center Slovenije

Dan odprtih vrat

Letošnji Teden vseživljenjskega učenja bo poseben, saj ga bodo ob 10. obletnici spremljali različni dogodki po Ljubljani in Sloveniji. Začeli bomo kar v samem osrčju, na Andragoškem centru Slovenije, kjer bomo **13. oktobra** na stežaj odprli svoja vrata. Vabimo vas, da nas spoznate ter se seznanite z našim poslanstvom in delom.

V prostorih ACS se bodo od 10. pa vse do 20. ure zvrstili različni dogodki, predstavitve in delavnice:

- prve obiskovalce bo pozdravila direktorica Centra, *dr. Vida A. Mohorčič Špolar*, in vas seznanila z razvojem ACS;
- razvoj spletnega programa o e-izobraževanju bo predstavila *mag. Margerita Zagmajster*;
- svoje vtise s študijskega obiska na Norveškem bodo z vami delili *mag. Nevenka Bogataj, Damjana Urh* in nekateri mentorji študijskih krožkov.

V **popoldanskem delu** bodo številne predstavitve in delavnice namenjene tudi obiskovalcem iz tujine:

- nekaj idej in skrivnosti, kako ustrezno komunicirati v poslovnem in zasebnem življenju, vam bo predstavila *Tončka Godina*;
- na okrogli mizi z naslovom *Če si odštekan, se pridi vštekat!* - Ob 10. obletnici delovanja programa PUM boste lahko sodelovali v pogovoru z mentorji in udeleženci PUM ter drugimi, ki so pomagali oblikovati program;
- kako se je »rodil in odraščal« Teden vseživljenjskega učenja - TVU vam bo zaupala *mag. Zvonka Pangerc Pahernik* na delavnici *Slovenski TVU - 10 let promocije vseživljenjskega učenja*;
- v svoje prostore vas kar dvakrat vabijo sodelavke področja Kakovost v izobraževanju odraslih: predstavitve bodo zbirko vprašanj POKI kot pripomočka za presojanje kakovosti v izobraževanju odraslih;
- Kako pripraviti izobraževalni program? Kje nadaljevati izobraževanje ali študij? Kako se prijaviti na aktualni razpis? ... - odgovore na ta vprašanja vam bodo posredovale *mag. Tanja Vilič Klenovšek, Andreja Dobrovoljc* in *Vesna Podgornik* po *sve-tovalnem telefonu*;
- v živo se boste lahko seznanili tudi z delovanjem središča za samostojno učenje, kjer vam bosta *Jasmina Orešnik* in *Erika Pečnik* več povedali o metodi samostojne-

ga učenja, vam posredovali informacije o središčih po Sloveniji ter možnostih, ki jih središča ponujajo svojim uporabnikom;

- video-predstavitve dobitnikov priznanj ACS si boste lahko ogledali s *Slavico Borko Kucler*;
- z *Natašo Elviro Jelenc* boste pripravili svoj osebni portfolio;
- o udeležbi odraslih v izobraževanju in nekaterih rezultatih iz zadnje raziskave vas bo seznanila *mag. Jasmina Mirčeva*;
- *mag. Peter Beltram* pa bo spregovoril o sistemu izobraževanja odraslih in nacionalnem programu izobraževanja odraslih.

Vzporedno bodo ves dan v različnih prostorih Andragoškega centra potekali naslednji dogodki:

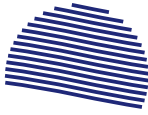
- skrivnosti knjižničnih koticov in polic vam bo razkril *Peter Monetti*;
- spletni koledar TVU boste pregledovali skupaj z *Alenko Mausar* in *Majo Delalut*;
- s *Francijem Lajovcem* in *Davidom Fartekom* boste lahko risali in pošiljali e-razglednice;
- *Erika Brenk* vam bo v pomoč pri iskanju različnih izobraževalnih ponudb za odrasle;
- na priložnostni razstavi si boste lahko ogledali naša strokovna in promocijska gradiva in materiale;
- na knjižnem sejmu pa boste prav gotovo našli kakšno dobro knjigo zase ali za prijatelje - samo ta dan jih boste lahko kupili po izredno ugodnih cenah.

Dan bomo skupaj z vami, obiskovalci, zaključili v družbi z *Dušico Kunaver*, ki nam bo pripovedovala zgodbe o kruhu in soli.

Podroben program dogodkov si lahko ogledate na <http://tvu.acs.si/dov>.

Prepričani smo, da bo v naši družbi prijetno, zato ste toplo vabljeni!

Neda Dordević (neda.dordevic@acs.si), ACS

Iz založbe ACS

Knjižni sejem

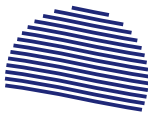
Strokovne sodelavce, študente in vse druge, ki vas zanima tematika izobraževanja odraslih, vabimo, da v okviru dneva odprtih vrat Andragoškega centra obiščete tudi **knjižni sejem**, na katerem boste lahko kupili publikacije, ki jih izdaja ACS. Knjižne izdaje vam bomo ponudili po bistveno nižjih cenah, ki ne bodo presegle 2.500 SIT. Ob nakupu vsaj ene publikacije boste prejeli darilo.

Naše knjižne zbirke so predstavljene na spletnih straneh <http://www.acs.si/publikacije/>, kjer so povzete vsebine posameznih publikacij.

Več o knjižnem sejmu lahko preberete na spletnem naslovu: <http://tvu.acs.si/dov>.

Vabljeni!

Marjetka Petelin Zadnik (marjetka.petelin@acs.si), ACS

Sejemska prireditev TVU v Parku Zvezda

Pridružite se Paradi znanja, 20. oktobra 2005!

Kot nacionalni koordinatorji TVU smo letos, ob 10-letnici projekta, resnično veseli, da lahko številne izvajalce festivala učenja povabimo tudi v središče Ljubljane, kjer bodo lahko na stojnicah, na odru, kot ulično gledališče ali kako drugače – predstavili svoje izobraževalne, učne, kulturne in druge dejavnosti in dosežke.

Že doslej smo si skupaj z več sto drugimi prireditelji prizadevali, da bi TVU postal vseslovenski festival učenja in da bi bilo čutiti njegov utrip v mestih in vaseh, v središčih in na podeželju, skratka, v vseh okoljih, v katerih delujemo. Verjamemo, da smo uspeli, a hkrati so se porodili novi načrti. V mislih imamo prizadevanje, da bi v ljubljanski regiji, v kateri je vsako leto največ posamičnih dogodkov TVU, ki ostajajo brez regionalnega koordiniranja nepovezani in zato tudi manj učinkoviti, našli

sogovornika v lokalni skupnosti ali večjem izvajalcu TVU. V minulih treh letih je Mestna občina Ljubljana z denarnim prispevkom podprla prisotnost sporočil TVU na lokalni televiziji, letos pa smo sodelovanje bistveno poglobili in razširili. V pogovoru pri podžupanu, g. Milošu Pavlici, smo si bili edini, da moramo za utrjevanje kulture učenja doseči tudi otroke, od vrtcev naprej, naključno mimoidoče, med ciljnim skupinami odraslih pa predvsem učno nedejavne in jim ponuditi nekaj izvirnega, v najbolj obiskanem predelu mesta ... Možnost, da bi bili ob tem nagovorjeni tudi naključni obiskovalci našega mesta iz tujine, smo pozdravili kot pomembno dodano vrednost. Tako se je rodila zamisel sejemskega dogodka v Parku Zvezda, ki se ga je že prijelo ime **Parada znanja**.

Zakaj Parada znanja? Ker si želimo ustvariti veselo, pa vendar tudi informativno in vsebinsko bogato dogajanje - bodisi na stojnicah bodisi na odru ali tudi pod njim. Stojnice bodo brezplačno na voljo predvsem izvajalcem programov vseživljenjskega učenja iz ljubljanske regije, pri čemer bodo imeli prednost tisti, ki že več let zapored soustvarjajo utrip festivala učenja. Prostor za predstavitve na stojnicah bomo zagotovili koordinateljcem Tedna ter donatorjem in pokroviteljem TVU. Ljubljana je univerzitetno mesto, zato bomo k sodelovanju povabili tudi Univerzo in ŠOU. Veseli bomo, če se bodo našemu vabilu odzvali tudi bližnji izobraževalni zavodi in hrami kulture ...

Pričakujemo vas v Parku Zvezda, še prej – **do 30. septembra** - pa se priporočamo za prijavo dogodka (glejte <http://tvu.acs.si/paradaznanja>). Za informacije o prijavi prek interneta se lahko oglasite pri Alenki Mavsar (tel.: 01 5842 557); za dogovor o obliki sodelovanja pa pokličite Zdenko Birman Forjanič (tel.: 01 5842 571).

Ustvarimo skupaj kakovostno prireditev festivala učenja, ki bo obogatila izobraževalni in kulturni utrip našega mesta!

Slavica Borka Kucler (slavica.borka.kucler@acs.si), ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Skavt/skavtinja je zvest/a domovini! Vseživljenjsko učenje aktivnega državljanstva po skavtsko

Najpogostejše asociacije ob besedi 'skavtstvo' so narava, tabor ter značilni skavtski kroj z rutico in klobukom. V javnosti prevladuje mnenje, da gre pri skavtstvu za zabaven in včasih vzgojen način druženja otrok in mladine ter posledično za koristno preživljanje njihovega prostega časa.

Skavtstvo je veliko več. Kot je zapisal njegov ustanovitelj, Robert Baden-Powell, gre za »vzgojo dobrih državljanov«, torej za celovit in kontinuiran sistem usposabljanja za aktivno državljanstvo. Druge, bolj vidne elemente skavtskega programa, kakršne so, na primer, tri zgoraj našteje asociacije, skavtstvo uporablja le kot orodje za doseg svojega primarnega cilja.

V samem jedru skavtstva so tri dolžnosti: dolžnost do boga, do sebe in do bližnjega. Iz njih izhajajo skavtska obljuba, skavtski zakoni, vrednote, pravila in deloma tudi skavtska vzgojna metoda. **Dolžnost do boga** predstavlja stik z nadnaravnim. Vera v skavtstvu ni predpisana, pomembno je, da vsak razvija svojo. Zelo močan element **dolžnosti do sebe** je samovzgoja, lastni trud za napredovanje po skavtskih vrednotah, ki poteka na zelo različne načine — gre za vseživljenjsko učenje. **Dolžnost do bližnjega** pa je v skavtstvu razumljena kot odgovorno sodelovanje v različnih skupnostih, ki jim posameznik pripada (družina, lokalna skupnost, razred ali kolektiv, država, mednarodne skupnosti, verske skupnosti itd.), kar je odgovorno državljanstvo in še več kot to.

Z izrekom skavtske obljube si tako skavt in skavtinja poleg vseh demokratičnih pravic, ki jima pripadajo, prostovoljno »nadeneta« tudi nekatere dolžnosti. Skavtstvo odgovornega državljanja vidi kot nekoga, ki se ne le zaveda svojih pravic, ampak tudi vestno izpolnjuje svoje dolžnosti. *»Ne sprašuj se, kaj bo domovina dala tebi. Vprašaj se, kaj lahko ti ponudiš domovini!«* pravi ustanovitelj. Domovino (ali pa, posplošeno, katero koli skupino) sestavljamo posamezniki. In takšne skupine - od družine naprej - lahko delujejo le, če smo posamezniki vanje pripravljeni nekaj vložiti, če vanje ne vstopamo le z zahtevami in pravicami.

Skavtska metoda vzgaja mlade ljudi, da postanejo glavni upravljavci lastnega razvoja v samostojne, odgovorne, zaupanja vredne in pomagati pripravljene osebe ter da postanejo odgovorni državljanji. Vsebuje osem elementov¹:

¹ O skavtski metodi govorimo lahko samo takrat, ko so v dejavnost vključeni vsi elementi, saj je le-to kombinacija, ki je skoraj 100 let priznana po vsem svetu kot ena zelo uspešnih vzgojnih metod. Trenutno je na tak način vzgajanih vsaj 40 milijonov otrok in mladih — skavtinj in skavtov.

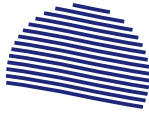
- **Samovzgoja (vseživljenjsko učenje)** opogumlja ljudi, da postajajo to, kar želijo, in se svobodno odločajo.
- **Učenje z delom (izkušenjsko učenje)** vabi ljudi, da so del izzivov in dejavnosti; opogumlja jih, da sodelujejo kolikor najbolj morejo in da pozitivno prispevajo k doseganju ciljev.
- **Delo v majhnih skupinah** je zgodnji primer demokracije v življenju, kjer se mladi naučijo delati drug z drugim kot del tima in razvijejo skupinsko in osebno odgovornost.
- **Služenje družbi (prostovoljno delo)** nudi možnosti, da so skavtinje in skavti dejavni v svoji lokalni, državni in mednarodni skupnosti ter se naučijo, kakšno dodano vrednost in spremembo v razvoju družbe lahko prinese prostovoljno delo.
- **Dejavni odnos med mladimi in odraslimi** zagotavlja, da lahko mladi delajo ob odraslih voditeljih v vzajemnem prijateljstvu in se naučijo sprejemanja odgovornosti, saj se ta odnos gradi na zaupanju v sposobnosti mladih.
- **Simbolna govorica** dodaja raven presežnosti nad dogajanjem tukaj in zdaj, povečuje občutek pripadnosti skupnosti in omogoča pogled na preteklost, sedanjost in prihodnost ter povezanost med njimi.
- **Obljuba in zakoni** so spodbuda posamezniku, da drži dano besedo in 'odigra' svoj del v skupnosti.
- **Dejavnosti na prostem** krepijo v mladih občutek, kako pomembna je skrb za okolje — naravo, ljudi... in vlivajo mladim zavest, da so sposobni in da so pomemben del tega sveta.

Mednarodna razsežnost v skavtstvu zagotavlja možnosti, da skavtinje in skavti razvijejo spoštovanje različnosti in podobnosti med ljudmi in kulturami ter jih pripravljajo na življenje in delo v medkulturnih skupnostih.

Ena od glavnih prednosti skavtske metode je kontinuiteta, ki se vleče skozi vsa tri starostna obdobja, nadaljuje pa se v voditeljstvu in v času odraslosti. Dobra beseda je izraz pozornosti do bližnjega v obdobju volčičev in volkuljic (8 – 10 let). Ta se kasneje nadgradi v vsakdanje dobro delo pri izvidnikih in vodnicah (11 – 15 let), še kasneje pa v služenje oziroma prostovoljno delo pri popotnikih in popotnicah (16 – 21 let) ter voditeljicah in voditeljih (od 21 let naprej).

Veščin aktivnega državljanstva, kot so: zagovarjanje svojih idej, učenje človekovih pravic, prostovoljno delo, čut za pripadnost različnim skupinam, odprtost do drugačnih in druge veščine, se učimo na izkustven, kontinuiran in zabaven način od mladih nog — prek dejavne vloge v skavtski organizaciji do življenjskih situacij v odraslem obdobju, ko se odrasla skavtinja in skavt odločata na podlagi preteklih izkušenj, slonečih na pravicah in dolžnostih.

Alenka Oblak (alenka.oblak@skavt.net) in
 Matej Cepin (matej.cepin@skavt.net),
 Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov

Neprecenljiva vloga pri ozaveščanju prebivalstva **Turistična zveza Slovenije in vseživljenjsko učenje**

Ljudje se vse življenje izobražujemo in učimo. Tega dejstva se pri Turistični zvezi Slovenije dobro zavedamo. Vemo, da bodo turizem uspešno razvijali samo ozaveščeni in izobraženi ljudje, ki imajo svoj kraj radi, ki imajo pozitiven odnos do turizma, ki so gostoljubni in si želijo s turizmom ustvariti pogoje za boljše življenje.

Da se da od turizma bolje živeti, so podjetni Slovenci spoznali že pred več kot sto leti. Začeli so ustanavljati prva turistična društva, da bi v svojem kraju hitreje razvijali turizem. Že takrat so ugotovili, da je za uspešen razvoj turizma potrebno najprej pridobiti domače prebivalce, jih primerno pripraviti in izobraziti, da bodo sposobni sprejeti tuje turiste in zadovoljiti njihovim potrebam in željam. Izobraževanje in ozaveščanje je torej dolgotrajni proces, skozi katerega so šle že mnoge generacije naših turističnih delavcev. Pa vendar še danes kljub razmeroma dolgoletni turistični tradiciji mnogokrat ugotavljamo, da nam v turizmu primanjkuje sposobnih, ozaveščenih in izobraženih ljudi.

Turistična zveza Slovenije ni neposredno zadolžena za izobraževanje v ožjem pomenu, saj imamo tudi pri nas srednje, višje in visoke šole, ki izobražujejo kar lepo število mladih ljudi za delo v turizmu. Toda prepričani smo, da je formalna izobrazba premalo. Pravi turistični delavci morajo imeti občutek, ki ga pridobiš samo, če se že od malih nog v to dejavnost usmerjaš.

Turistična zveza Slovenije usposablja ljudi za turizem v svojih programih že vrsto let. Začeli smo tako, da smo v krajih in vaseh organizirali različna predavanja in poskušali ljudi naučiti, kako se sprejme gosta, kako naj bo urejen kraj, kako urediti stanovanje ali hišo, da bo primerna za sprejem gostov; predavali smo o kulinariki, o gostoljubnosti in še o mnogo čem. Kmalu smo ugotovili, da je izobraževanje odraslih zelo zahtevno in dolgotrajno in da je treba, če želimo uspeti, začeti z izobraževanjem že pri najmlajših. Tako je nastal poseben projekt *Turizmu pomaga lastna glava*, ki ga izvajamo že dvajset let. V okviru projekta smo na osnovnih šolah ustanovili preko dvesto turističnih podmladkov, ki pod vodstvom učiteljev mentorjev spoznavajo osnovne značilnosti turizma v svojem kraju. Posebno privlačni so vsakoletni festivali, kjer se srečajo 'podmladkarji' in na izbrano temo drug drugemu pokažejo, kako bi v svojem kraju razvijali turizem. Doslej je na festivalih sodelovalo več tisoč osnovnošolcev in njihovih mentorjev.

V zadnjem času naša komisija za izobraževanje pripravlja tudi programe za otroke v vrtcih. Z različnimi načini (z igro) poskušamo vzbuditi občutek za naravo in urejeno okolje že pri najmlajših. Posebno pozornost že nekaj let posvečamo odraščajoči mladini, to je srednješolcem. Tudi za njih smo pripravili projekt *Več znanja za več turizma*. Odmev mladih za sodelovanje je več kot zadovoljiv, kar nas opogumlja, da razmišljamo tudi o programih za mlade v višjih in visokih šolah.

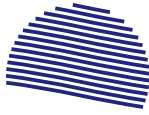
Razen teh oblik neformalnega izobraževanja ima Turistična zveza Slovenije še vrsto projektov in programov, s katerimi spodbujamo ljudi za sodelovanje pri turističnem razvoju naše dežele. Osnovni nosilci so prav gotovo naša turistična društva, ki s svojimi programi spodbujajo in ozaveščajo domače prebivalstvo za sodelovanje pri turističnem razvoju kraja, urejanju okolja, krepitvi turistične kulture, še posebno gostoljubnosti, varovanju dediščine, naravnih lepot ipd. V ta namen organizirajo številne delavnice, okrogle mize, predavanja, druženja, kjer izmenjujejo svoje poglede in izkušnje ter se tako drug od drugega učijo. Ker je v Sloveniji prek 600 turističnih društev, je njihovo delo zelo pomembno. Z mnogimi prireditvami popestrijo turistično ponudbo, privabljajo v kraj tuje in domače turiste, jih seznanjajo z našo kulturo, kulnaričnimi dobrotami in z naravnimi lepotami. Take prireditve so posebej pomembne za oživljanje morda že pozabljenih ljudskih običajev in zanimivih starih obrti, kar vse vpliva na narodno zavest in ohranjanje naše kulturne dediščine.

S projektom *Moja dežela lepa in gostoljubna* ter s pomladanskim čiščenjem in urejanjem okolja želimo spodbuditi pri ljudeh odgovoren odnos do naše krajine ter naravne in kulturne dediščine.

Turistična knjižnica omogoča vsem, ki se želijo seznaniti s posebnostmi turizma doma in po svetu, vpogled v svetovno in domačo literaturo s tega področja. S projektom *Slovenski jezik in turistično izrazoslovje* poskušamo vplivati na vse udeležence v turistični ponudbi, da bi lepa slovenska beseda tudi tu dobila svoje mesto. Organiziramo tudi različna usposabljanja za turistične delavce, ki delajo v vodstvih turističnih društev in zvez, pripravljamo seminarje za mentorje turističnih podmladkov, usposabljam učitelje turistične vzgoje na osnovnih šolah itd. Posebej smo zadovoljni, da je na pobudo in z neposrednim sodelovanjem Turistične zveze Slovenije turizem postal eden najbolj obiskanih izbirnih predmetov v osnovnih šolah, saj ga poučujejo že v več kot 180 šolah.

Ob omenjenih imamo še vrsto projektov, ki posredno vplivajo na vedenje ljudi o turizmu, zato upravičeno trdimo, da ima Turistična zveza Slovenije pri ozaveščanju prebivalstva neprecenljivo vlogo.

Alojz Šoster (tzs@siol.net), Turistična zveza Slovenije

Sodelovanje v mednarodnem projektu Leonardo da Vinci

Izzivi za izboljšanje vseživljenjskega poklicnega izobraževanja in usposabljanja

Vseživljenjsko izobraževanje in usposabljanje predstavljata v sodobnih družbah novo vrednoto. Nezanosljivost delovnih mest, hiter napredek v znanosti in tehnologiji ter mobilnost na vseh področjih življenja zahtevajo nenehne prilagoditve posameznika novim razmeram. Pospešeno sodelovanje med ustanovami poklicnega izobraževanja in podjetji v naši državi, pa tudi zunaj meja, odpira nove zaposlitvene možnosti. Transnacionalna mobilnost omogoča spoznavanje novih navad in običajev, zблиžuje ljudi in ustvarja multikulturno območje.

V Izobraževalnem zavodu Memory smo v okviru programa Leonardo da Vinci - Mobilnost, pripravili mednarodni projekt *Izzivi za izboljšanje vseživljenjskega poklicnega izobraževanja in usposabljanja*. Z njim smo želeli udeležencem naših izobraževalnih programov (prodajalec, ekonomski tehnik, komercialist) in programa Projektno učenje za mlade – PUM ponuditi možnost praktičnega izobraževanja v tujini in s tem izboljšati njihove zaposlitvene možnosti, spodbuditi mlade k spoznavanju novih oblik dela z izkustvenim učenjem, širiti poklicno informiranost, izboljšati znanje tujega jezika, krepiti pozitivne izobraževalne navade ter pomagati pri zasnovi poklicne poti. Pri izpeljavi celotnega projekta nam je pomagal Center za mobilnost in evropske programe usposabljanja in izobraževanja – CMEPIUS.

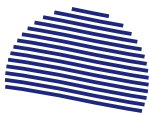
Ker smo želeli upoštevati interese in sposobnosti udeležencev, smo izbrali zanimive partnerje v tujini - ljudi, podjetja in organizacije, ki so imeli bogate izkušnje pri mednarodnih projektih in so opravljali sorodne dejavnosti kot naša organizacija. Z vsakim od njih smo se dogovorili za sodelovanje v procesu razvoja projekta, za zagotavljanje strokovnega izobraževanja ter raznolikosti vključitve v primerno delovno okolje ali program glede na posameznikove potrebe. Udeležencem sta bila med bivanjem v tujini zagotovljena mentorstvo in pomoč. Z uspešnim delom so si pridobili *certifikat* o pridobljenih novih znanjih.

Programa se je v dveh letih udeležilo preko dvajset udeležencev. Dve skupini sta tritedensko usposabljanje opravljali na trgovskem in ekonomskem področju v mestih Potenza in Cervia v Italiji; štiri mladostniki so pridobili ključno kvalifikacijo za *poklic picopek* v italijanski pokrajini Umbrija. Vsaka skupina se je pred odhodom udeležila

priprav za uspešno bivanje v tujini, in sicer tečaja računalništva in italijanskega jezika. V programu kulturne priprave so mladostniki pridobili informacije o običajih in navadah tistega območja, kamor so bili nameščeni. Pred odhodom smo jim pomagali urediti administrativne formalnosti in organizirati potovanje. Udeležencem programa PUM so še dodatno pomagali strokovni sodelavci programa.

Projekt je prispeval k vključitvi Slovenije v mednarodni prostor, k izmenjavi izkušenj in razvijanju poklicne prilagodljivosti, k večji dostopnosti in kakovosti poklicnega izobraževanja in vseživljenjskega pridobivanja znanj in spretnosti s pomočjo izkustvenega učenja ter k novim vidikom nacionalne in širše evropske kulturne identitete.

mag. Ksenija Turk (ksenija.turk@quest.arnes.si) in
Nataša Ujčič (memory@siol.net), Izobraževalni zavod Memory, Dutovlje

Na poti do znanja

Beg možganov – prednost ali slabost?

Z vstopom v Evropsko unijo (v nadaljevanju EU) smo pridobili svobodo gibanja med državami Unije. To pomeni, da ima prosto pot tudi delovna sila, ki v svoji državi ne najde zadovoljivega delovnega mesta, plačila, napredovanja ali možnosti izobraževanja. Pred vstopom v EU se je velikokrat pojavilo vprašanje, ali bodo tudi Slovenci zapuščali svoja delovna mesta doma in odhajali iskat bolj ustrezne delovne pogoje v države EU. Vas je kdaj zamikalo?

'Beg možganov' ne zajema vedno le 'bega' v drugo državo, pomeni tudi zamenjavo podjetja v isti državi. Kaj nas pripelje do tega, da razmišljamo o zamenjavi delovnega mesta ali celo o zamenjavi kraja bivanja? Človeški kapital je vedno bolj v ospredju in za delavce so med zanimivejšimi tista podjetja, ki mu nudijo permanentno izobraževanje in uporabo novega znanja pri svojem delu, kar je povezano tudi z napredovanjem (vertikalno ali horizontalno) in posledično tudi z večjim plačilom. Podjetja se razlikujejo po tem, ali svoje zaposlene plačajo po izobrazbi ali po delovnem mestu, ki ga zasedajo. Vlaganje v posameznika za podjetje predstavlja na začetku strošek, ki kasneje vodi k dobičku oziroma večji uspešnosti posameznika (tudi podjetja). Ali bomo posamezniku z novim znanjem, ki presega delovne naloge njegovega delovnega mesta, lahko ponudili več? Mu bomo lahko dali bolj zahtevno delovno mesto in temu ustrezno plačilo? Vlaganje v zaposlenega se lahko spremeni tudi v strošek, ko delavcu ne moremo več nuditi ustreznega dela in plačila, kar pripelje k nezadovoljstvu in k

razmišljanju o zamenjavi podjetja oziroma celo o iskanju delovnega mesta v drugih državah ...

Za odhod se zaposleni odloči, ker gre iskat boljše delovne pogoje oziroma jih je že našel. Med najpogostejše prednosti štejemo ekonomske dejavnike: večji dohodek, boljše (zahtevnejše) delovno mesto, boljše pogoje dela ...

Če delavca ne cenijo ali mu ne morejo nuditi tistega, kar pričakuje, izgubi zaupanje vase in v svoje delo. Odhod v tujino je pomemben korak, ki prinaša tudi cel kup sprememb. Pokaže se tudi vpliv neekonomskih dejavnikov (jezik, kultura, psihološki vzroki, politika, družinsko življenje...). Ko posameznik premaga te ovire, selitev in menjava delovnega mesta nista več tako nemogoči. Posameznik se tako osebno razvija in pridobiva novo znanje, nove izkušnje in sklepa nova znanstva.

Slabost za podjetje, ki mu izobražen posameznik 'zbeži', je, da je vlagal v delavca, ki je kasneje pridobljeno znanje 'nesel' drugam in z njim ustvarja dobiček drugje. Zakaj podjetje izobraženega posameznika ni pripravljeno obdržati? Je vzrok v financah? Ali je morda, kot je omenjeno že v uvodniku, potekel čas dobrega odnosa med delavcem in podjetjem? Žal podjetje vedno tudi ne more izpolniti želja delavcev in tako pride do razhoda, saj delavec lahko tudi preseže možnosti, ki mu jih podjetje lahko nudi. Za njegovo delovno mesto podjetje tako poišče novega delavca in ga uči, ga zopet ustrezno izobrazi in vanj vlaga. Se lahko zgodba ponovi in odide tudi ta?

Celoten članek in še druge na to temo, si lahko preberete na <http://www.edupool.net/znanje/znanje.htm>.

Alenka Loboda (alenka.loboda@edupool.si), Edupool

PRIPRAVLJAMO

Andragoški center Slovenije Napovedujemo delavnice v oktobru in novembru

Vabimo vas, da se v jesenskih mesecih udeležite delavnic, ki jih pripravljamo:

- **24. oktober 2005:** Osebni izobraževalni načrt (<http://izobrazevanje.acs.si/temeljno/023/>)
- **25. oktober 2005:** Z učinkovito komunikacijo in bontonom do boljših medosebnih odnosov na delovnem mestu (<http://izobrazevanje.acs.si/srecanja/022/>)
- **9. in 10. november 2005:** Retorika v izobraževanju odraslih (<http://izobrazevanje.acs.si/temeljno/030/>)
- **14. do 16. november 2005:** Uvodni del programa Razvoj posameznika in njegovih sposobnosti za učinkovito komunikacijo v procesih svetovanja in učenja – praktik NLP (<http://izobrazevanje.acs.si/specializirano/001/>)
- **22. november 2005:** Reševanje konfliktnih situacij v medsebojnih odnosih (<http://izobrazevanje.acs.si/temeljno/038/>)
- **23. in 24. november 2005:** Motivacija odraslih za učenje (<http://izobrazevanje.acs.si/temeljno/027/>)
- **28. november 2005:** Zakaj je pri trženju izobraževalnih storitev tako pomemben osebni stik (<http://izobrazevanje.acs.si/temeljno/033/>)

Nekateri razpisi so objavljeni v prilogah, podrobnejše opise vseh pa najdete na spletnih straneh <http://izobrazevanje.acs.si/aktualno/>.

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

OBVESTILO

Andragoško društvo Slovenije

Vabilo na posvet

Andragoško društvo Slovenije (ADS) vabi svoje člane, izobraževalce odraslih, nosilce politike izobraževanja odraslih in druge, ki jih ta tema zanima, na posvet in konferenco *Pismenost in kompetence odraslih v Sloveniji*.

Posvet, ki ga organiziramo v Tednu vseživljenjskega učenja, bo v **sredo, 19. oktobra 2005, ob 10. uri** v Centru Evropa, Dalmatinova 4, v Ljubljani.

V uvodnem delu bodo sodelovali predstavniki Ministrstva za šolstvo in šport in Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Z oceno sedanjega stanja na tem področju in s predlogom celovite strategije za zviševanje ravni pismenosti otrok, mladine in odraslih bodo prisotne seznanili dr. Vida A. Mohorčič Špolar, mag. Ester Možina, dr. Sonja Pečjak in Olga Drofenik.

Po zaključenem posvetu bo Skupščina Andragoškega društva Slovenije z volitvami v organe upravljanja.

Dodatne informacije lahko dobite po elektronski pošti: ana-marija.pusnik@guest.arnes.si, kamor prijavite svojo udeležbo na posvetu.

Vljudno vabljeni!

Ana-Marija Pušnik (ana-marija.pusnik@guest.arnes.si), ADS

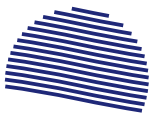

POSVETI, KONFERENCE

Participatory Methods for Shaping our Realities Participativne metode za oblikovanje lastne stvarnosti

Cluj Napoca, Romunija, 10. do 15. oktober 2005

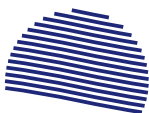
Na mednarodno delavnico v okviru projekta SMILE (SEEding for Multiethnic and Intercultural Learning Experience), ki jo bo vodila Emilia Ilieva iz Bolgarije, so vabljeni tudi strokovnjaki s področja izobraževanja odraslih in medkulturnega učenja iz Slovenije. Dodatne informacije lahko pridobite na spletni strani <http://smile.iizdvv-bg.org>, ali po elektronski pošti: ilieva@iizdvv-bg.org. Stroški prevoza in bivanja so kriti iz projekta.

eChallenges e-2005 (eIzzivi e-2005)

Ljubljana, Slovenija, 19. do 21. oktober 2005

Konferenca in razstava sta predstavljeni na spletni strani <http://www.echallenges.org/2005/>, podrobnejše informacije pa lahko dobite pri Mireille Edin, ADERA Service, BP 196 - 33608 Pessac Cedex - France (tel.: 33 556 15 11 99, faks: 33 556 15 11 60, e-naslov: e2005@adera.fr).

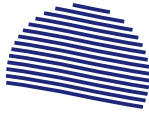

ePortfolio 2005

3rd International Conference on the electronic portfolio (3. mednarodna konferenca o elektronskem portfoliju)

Cambridge, Velika Britanija, 26. do 28. oktober 2005

Informacije o konferenci lahko preberete na spletni strani <http://www.eife-l.org/portfolio/ep2005/>.

Making Knowledge Work
(Udejanjanje znanja)

**Building Sustainable Communities through Partnerships in:
Place Management, Social Capital and Lifelong Learning
(Partnersko vzpostavljanje trajnostnih skupnosti: prostorsko
upravljanje, socialni kapital in vseživljenjsko učenja)**

Stirling, Škotska, 25. do 28. oktober 2005

Podrobnejše informacije poiščite na spletni strani <http://www.niace.org.uk/conferences/PASCAL.htm>.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da bo knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek od 10. - 12. ure ter v ponedeljek in četrtek od 14. - 16. ure. Vabljeni!

TAMBOUKOU, Maria, 1958-

Women, education, and the self : a Foucauldian perspective / Maria Tamboukou. - Basingstoke (UK) ; New York : Palgrave Macmillan, 2003. - XII, 202 str. : ilustr. ; 23 cm

The VOCATIONAL education and training system in Italy : short description / [authors: Roberto Angotti... (et al.) ; editors: Marcella Milana... (et al.)]. - Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2003. - 50 str. : tabele, graf. prikazi ; 30 cm. - (Cedefop Panorama series ; 77, ISSN 1562-6180)

VRETAKOU, Vassileia

Vocational education and training in Greece : short description / Vassileia Vretakou and Pantagiotis Rousseas ; [edited by: J. Michael Adams... (et al.)]. - Luxembourg : Office for Official Publications of European Communities, 2003. - 47 str. : graf. prikazi, tabele ; 30 cm. - (Cedefop Panorama series ; 59, ISSN 1562-6180)

WEIL, Susan Warner

Unemployed youth and social exclusion in Europe : learning for inclusion? / Susan Warner Weil, Danny Wildermeersch, Theo Jansen with Barry Percy-Smith. - Aldershot : Ashgate, 2005. - XVI, 293 str. ; 24 cm

WHITE, Cynthia, 1956-

Language learning in distance education / Cynthia White. - Cambridge : Cambridge University Press, 2003. - XVII, 258 str. : ilustr. ; 24 cm. - (Cambridge language teaching library)

WILSON, Peter, 1941-

Devilish details : developing the new framework for achievement / Peter Wilson. - Leicester : National Institute of Adult Continuing Education = NIACE, 2004. - V, 18 str. ; 30 cm. - (A NIACE policy discussion paper)

WLODKOWSKI, Raymond J.

Enhancing adult motivation to learn : a comprehensive guide for teaching all adults / Raymond J. Wlodkowski. - Rev. ed. - San Francisco : Jossey-Bass, cop. 1999. - XVII, 375 str. : ilustr. ; 24 cm. - (The Jossey-Bass higher and adult education series)

BUZAN, Tony

Knjiga o miselnih vzorcih : izkoristimo um in izboljšajmo mišljenje / Tony in Barry Buzan ; (prevedel in spremno besedo napisal Milan Štrukelj ; avtorji izvornih risb in miselnih vzorcev Sean Adam... et al.). - Ljubljana : Mladinska knjiga, 2005 ((Ivančna Gorica) : Tiskarna Ljubljana). - 287 str. : ilustr. ; 25 cm

CARNEGIE, Dale, 1888-1955

Kako se naučiš javno nastopati in govoriti / Dale Carnegie ; (prevedel Iztok Ilich). - Nova izd. svetovne uspešnice. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 2004 (Maribor : Ma-tisk, 2005). - 206 str. ; 25 cm. - (Zbirka Ogledalo)

CHISHOLM, Lynne

Lifelong learning: citizen's views in close-up : findings from a dedicated Eurobarometer survey / Lynne Chisholm, Anne Larson, Anne-France Mossoux. - Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, cop. 2004. - 150 str. : tabele, graf. prikazi ; 24 cm

CLASS concerns : adult education and social class / Tom Nesbit, editor. - San Francisco : Jossey-Bass, cop. 2005. - 98 str. ; 23 cm. - (New directions for adult and continuing education, ISSN 1052-2891 ; no. 106)

COULOMBE, Serge

Literacy scores, human capital and growth across fourteen OECD countries / Serge Coulombe, Jean-François Tremblay and Sylvie Marchand. - Ottawa : Statistics Canada, 2004. - 83 str. : tabele, graf. prikazi ; 28 cm. - (International adult literacy survey : monograph series)

DRŽAVLJANSKA ali domovinska vzgoja? : (urednik tematske številke Darko Štrajn). - Ljubljana : Slovensko društvo raziskovalcev šolskega polja, 2004. - 197 str. ; 25 cm : ilustr. - (Šolsko polje : revija za teorijo in raziskave vzgoje in izobraževanja ; št. 1/2, ISSN 1581-6036)

ENERGIZING ALADIN : report on the workshop held at the CONFITEA V Mid-term Review Conference, Bangkok, Thailand, September 2003 / edited by Lisa Krolak. - Hamburg : Unesco Institute for Education = UIE, cop. 2005. - 20 str. ; 30 cm

ERWACHSENENBILDUNG in Bosnien-Herzegowina = Obrazovanje odraslih u Bosni i Hercegovini. - Sarajevo : Institut für Internationale Zusammenarbeit des Deutschen Volkshochschul-Verbandes (IIZ, DVV), Projektbüro Sarajevo, cop. 2004. - 189 str. : ilustr. ; 21 cm

FLETCHER, Mick

Supporting adult learners : the need for a new approach / Mick Fletcher. - London : Learning and Skills Development Agency, cop. 2001. - 9 str. ; 30. - (LSDA comments). Dostopno tudi na: <http://www.lsd.org.uk/files/pdf/R1153.pdf>

GRANT, Barrie

First steps to community development learning : a handbook for trainers / Barrie Grant and Nigel Horrocks. - Leicester : National Institute of Adult Continuing Education = NIACE, 2004. - VI, 162 str. : ilustr. ; 25 cm

HASEBROOK, Joachim

Perspectives for European e-learning businesses : markets, technologies and strategies / Joachim Hasebrook, Werner Herrmann, Dirk Rudolph ; edited by Cedefop. - Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, cop. 2003. - 207 str. : graf. prikazi, tabele ; 25 cm. - (Cedefop reference series ; 47, ISSN 1608-7089)

HASSID, Joseph

Internationalisation and changing skill needs in European small firms : the services sector / Joseph Hassid ; (edited by Cedefop). - Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, cop. 2003. - 47 str. : graf. prikazi, tabele ; 25 cm. - (Cedefop reference series ; 46)

HASSID, Joseph

Internationalisation and changing skills needs in European small firms : synthesis report / Joseph Hassid ; edited by Cedefop. - Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, cop. 2002. - 112 str. : graf. prikazi, tabele ; 25 cm. - (Cedefop Reference series ; 23)

Peter Monetti (knjiznica@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

- * oblikovani izključno za odrasle
- * na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

2005

17. - 23. 10. 2005

Deset let za *Slovenijo*, učečo se deželo

<http://tvu.acs.si>

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI IZVAJALCI IN PROGRAMI 2004/2005

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji

- Na spletni strani: www.acs.si/pregled

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZOBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2004/2005

- izobraževalni programi •
- strokovna, informativna in
- izobraževalna srečanja •
- aktualna izobraževanja ACS

Na vaša vprašanja odgovarjamo v Forumu na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/forum>

na spletni strani **www.acs.si**

* za tiste, ki se želite izobraževati

* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

VABILO NA DELAVNICO

Z UČINKOVITO KOMUNIKACIJO IN BANTONOM DO BOLJŠIH MEDOSEBNIH ODNOSOV NA DELOVNEM MESTU

25. oktober 2005

V nekaterih evropskih deželah se srečajo otroci z bantomom že v vrtcu. Poznavanje in obvladovanje bantona v osebnem in poslovnem svetu je ključnega pomena za uspešnost. Dobra komunikacija se začne z upoštevanjem in izvajanjem pravil, ki so predpisana za posamezne dogodke. Kdor ne pozna bantona, lahko nehote izpade nevljuden in celo žaljiv, ne da bi se tega sploh zavedal. Prvi vtis oblikuje nešteto parametrov, najpomembnejši - poleg drugih - pa so: videz, vedenje, počutje, navezovanje dobrega stika.

Vabimo vas, da se udeležite enodnevne delavnice z naslovom: *Z učinkovito komunikacijo in bantomom do boljših medosebnih odnosov na delovnem mestu*, ki jo pripravljamo **25. oktobra 2005** med 9. in 16. uro v prostorih Andragoškega centra RS, Šmartinska 134a, Ljubljana. Namenjena je vsem, ki želijo biti uspešni v poslovnem ali osebnem življenju.

Glavne **vsebine** na delavnici bodo:

- Komunikacijski model
- Osnove poslovnega bantona
- Poslovna komunikacija
- Notranja in zunanja komunikacija
- Banton in obnašanje
- Osebni izgled in osebna negovanost
- Komuniciranje in banton po telefonu
- Naslavljanje, vikanje in tikanje
- Spoštovanje osebnega prostora
- Banton ob različnih dogodkih in prireditvah

Z vami bo *Tatjana Rijavec*, univerzitetna diplomirana ekonomistka, zunanja sodelavka Andragoškega centra Slovenije. Že vrsto let uspešno izvaja delavnice s področja komunikacije ter učinkovitega in uspešnega organiziranja človeških virov. Je predavateljica na visoki strokovni šoli in soavtorica priročnika *Kako razviti uspešno podjetje*. V okviru izobraževanja iz nevrolingvističnega programiranja je zaključila izobraževalni program Praktik NLP in si pridobila mednarodni certifikat.

Izobraževanje bo potekalo v obliki učne delavnice. Ob koncu uspešno zaključenega programa bodo udeleženci dobili potrdilo Andragoškega centra Slovenije.

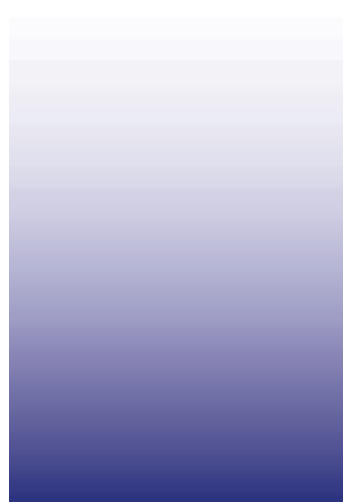
Kotizacija za enodnevno delavnico je **20.000 SIT** (brez DDV) in vključuje: honorar predavateljice, učno gradivo, kavo, osvežilne napitke, drobno pecivo in potrdila za udeležence.

Prijavnico, ki jo najdete na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/prijavnica/>, izpolnite in jo **pošljite čimprej**, najkasneje pa do **torka, 18. oktobra 2005**, na Andragoški center RS, Šmartinska 134 a, Ljubljana; lahko tudi po faksu: 01 5842 550.

Na podlagi vaših prijav bomo oblikovali skupino, v kateri bo največ 18 udeležencev. Delavnico lahko izpeljemo tudi za zaključeno skupino udeležencev.

Za vse dodatne informacije lahko pokličete Zdenko Birman Forjanič (tel.: 01 5842 571).

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

VABILO NA DELAVNICO

RETORIKA V IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH

9. in 10. november 2005

Retorika je boj za pozornost poslušalcev; je edina umetnost, ki se je lahko naučimo. Izrečene besede imajo neizmerno moč, zato ni dovolj obvladati samo tehnik govora, izgovarjave in dihanja, pomembna je tudi vsebina izrečenega. Retorika kot veščina, ki nas spremlja celo življenje, nam pomaga pri uspešnem sporazumevanju in nastopanju. Zato je dobro, da ji posvetimo nekaj ur pozornosti, in videli bomo, da nam bo ponudila čudovite možnosti sporočanja.

Na delavnici, ki jo pripravljamo **9. in 10. novembra 2005**, boste spoznali, da je v poslovnem in zasebnem življenju vedno bolj pomembno in spoštovano prijazno, kratko, jedrnato in okoliščinam ustrezno sporazumevanje. Vadili boste načine, kako to doseči in spoznali, da je poudarek na usmerjenosti k sogovorniku, njegovim pričakovanjem in vzpostavitvi komunikacijskega stika, ki je osnova za razvijanje poslovnega uspeha.

Poudarki bodo na naslednjih **vsebinah**:

- Vstopanje v proces komuniciranja (VAKOG, možgani in komunikacija, komunikacijski sistem in komunikacijski trening).
- Zgradba govora (sistem predstavitev, stik s poslušalci, izbira primernih argumentov in iskanje protiargumentov, kako začeti in zaključevati pogovor/govor).
- Priprava na pogovor/nastop (kaj sodi v pripravo, kako postane 'trema' in nelagodje naš zaveznik, upravljanje s stresom).
- Uspešen pogovor/nastop (usklajevanje vedenja, glasu in čustev z vsebino, tip govorikov in poslušalcev, ohranjanje stika s poslušalcem, kako ravnati z vprašanji in ugovori).

Z vami bo *Tončka Godina*, zunanja sodelavka Andragoškega centra. Več kot desetletje vodi tečaje, seminarje in delavnice s področja retorike in poslovne komunikacije. Kot trenerka nevrolingvističnega programiranja ima dolgoletne izkušnje pri vodenju treningov nastopanja pred mikrofonom in kamero za napovedovalce, voditelje in novinarje.

Izobraževanje bo potekalo v obliki učne delavnice. Kratki teoretični uvodi se bodo prepletali z vajami, pri katerih boste udeleženci sodelovali dejavno in ustvarjalno.

Ob koncu uspešno zaključenega programa bodo udeleženci dobili potrdilo Andragoškega centra.

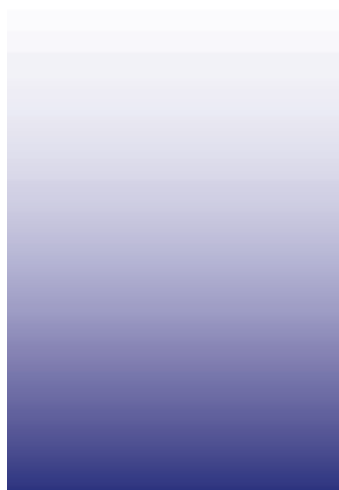
Kotizacija za dvodnevno delavnico je **38.000 SIT** (brez DDV) in vključuje: honorar predavateljice, učno gradivo, kavo, osvežilne napitke, drobno pecivo in potrdila za udeležence.

Prijavnico, ki jo najdete na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/prijavnica/>, izpolnite in jo **pošljite čimprej**, najkasneje pa do **četrтка, 27. oktobra 2005**, na Andragoški center RS, Šmartinska 134 a, Ljubljana; lahko tudi po faksu: 01 5842 550.

Na podlagi vaših prijav bomo oblikovali skupino, v kateri bo največ 18 udeležencev. Delavnico lahko izpeljemo tudi za zaključeno skupino udeležencev.

Za vse dodatne informacije lahko pokličete Zdenko Birman Forjanič (tel.: 01 5842 571).

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

VABILO NA DELAVNICO

RAZVOJ POSAMEZNIKA IN NJEGOVIH SPOSOBNOSTI ZA UČINKOVITO KOMUNIKACIJO V PROCESIH SVETOVANJA IN UČENJA – PRAKTIK NLP

14. do 16. november 2005

Ste se tudi vi že kdaj spraševali, zakaj mi nikoli ne uspe sproščeno in pristno nastopati pred skupino poslušalcev? Zakaj imam potne roke in cmok v grlu, ko me šef pokliče na letni razgovor? Zakaj se sredi noči zbudim poten, ker z mislim krožim med problemi v službi? Zakaj vedno znova vzkopim ob pogledu na (ne)red v sobi svojega najstnika? Zakaj v trgovini ne morem mimo police s čokolado?

Morda celo natančno veste, zakaj se tako odzivате, toda ob konkretnih dogodkih ravnate vedno enako. Vsi smo vajeni iskati vzroke, manj pa smo se pripravljani ukvarjati z življenjskimi cilji in priložnostmi, ki čakajo, da jih udejanjimo.

Če si tudi vi želite raziskati tiste svoje sposobnosti, za katere komaj veste, da jih imate; če želite v zasebnem in poklicnem življenju živeti bolj usklajeno s seboj, bolj učinkovito obvladovati sebe, podpirati druge pri svetovanju in učenju in na sploh bolje shajati z ljudmi, vas vabimo na naše **izobraževanje za praktika NLP-ja**.

Celoten izobraževalni program obsega **18 dni**, najprej bomo izpeljali **uvodni del**, po končanem uvodnem delu pa se boste odločili, ali boste z izobraževanjem v naslednjem letu nadaljevali in si pridobili mednarodni certifikat. Prepričani smo, da se vas bo večina za nadaljevanje odločila.

Od leta 1994, odkar program izvajamo, se je v usposabljanje vključilo blizu 400 udeležencev, od tega jih je dobra polovica končala izobraževanje in si pridobila naziv Praktik NLP, certifikat Mojster NLP je pridobilo 56 udeležencev, decembra 2002 pa smo dobili prvih 24 trenerjev NLP. Veliko število zadovoljnih udeležencev, ki so izpeljali zanimive osebne spremembe, je za nas dober dokaz o učinkovitosti našega dela.

Naša **prednost** so tudi **odlični trenerji**, ki zagotavljajo prijazno učenje v varnem ozračju, prijetni in tehnično odlično opremljeni **prostori** v Ljubljani, **dobra organizacija** izobraževanja in **dolgoletne izkušnje** pri izpeljavi programa.

Uvodni del izobraževanja bo **vodila prof. Mirjam Dominko**, v nadaljevanju pa se ji bodo pridružili še drugi mednarodno potrjeni mojstri in trenerji NLP. *Mirjam Dominko* je mednarodno potrjena trenerka NLP in zunanja sodelavka Andragoškega centra Slovenije. Vodi seminarje in delavnice za podjetja ter za pedagoško-andragoške delavce in svetovalce. Ukvarja se predvsem z veščinami učinkovite komunikacije ter z vodenjem in svetovanjem organizacijam pri uvajanju sprememb.

Celoten program (18 dni) obsega 192 ur, od tega je delavniškega dela 144 ur, 48 ur pa je namenjenih samostojnemu študiju temeljne literature s tega področja, individualnemu delu pri pripravi seminarskih nalog, skupnim in individualnim konzultacijam ter mesečnim srečanjem NLP. Udeleženci ob koncu (ob uspešno opravljenem testiranju in svetovalnem razgovoru) dobijo mednarodno veljaven certifikat.

Kotizacija za **uvodni del** izobraževanja je **68.000 SIT** (brez DDV) in vključuje: honorar predavateljice, bogato učno gradivo, kavo, osvežilne napitke, drobno pecivo in potrdilo ob zaključku izobraževanja.

Vabimo vas torej, da se nam pridružite na uvodnem delu izobraževanja iz nevrolingvističnega programiranja, ki bo potekalo od **14. do 16. novembra 2005** med 9. in 16. uro na Andragoškem centru RS,.

Vsebine uvodnega dela so:

- urjenje čutnega zaznavanja;
- dober stik: prepoznavanje notranjih stanj, spremljanje, zrcaljenje, vodenje;
- postavljanje smiselnih ciljev;
- aksiomi NLP izhodišče za svetovalno delo.

Prijavnico, ki jo najdete na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/prijavnica/>, izpolnite in jo **pošljite čimprej**, najkasneje pa do **petka, 4. novembra 2005**, na Andragoški center RS, Šmartinska 134 a, Ljubljana; lahko tudi po faksu: 01 5842 550.

Na podlagi vaših prijav bomo oblikovali skupino, v kateri bo največ 18 udeležencev.

Za vse dodatne informacije lahko pokličete Zdenko Birman Forjanič (tel.: 01 5842 571).

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS